

18.3.2026

lävtuttâs riehtiministeriö asâttâssân sämitige vaaljâin nuávdittum monâttâlmist adelum riehtiministeriö asâttâs nubástutmist: čuákánkiäsu vuáđustállâmmuštottemčallust

1 Ääši tuáváš, asâttâsadelemvääldih já valmâštállâm

Riehtiministeriö asâttâs sämitige vaaljâin nuávdittum monâttâlmist (965/2006) lii adelum sämitiggeest adelum laavâ (sämitiggelaahâ, 974/1995) 40 c § vuáđuld.

Sämitiggelaavâ 1.8.2025 vuáimán šoddâm nubástusâi (414/2025) tiet lii tárbu peividiđ asâttâs västidiđ nubástum laavâ. Siämmást asâttâs puáhtá pyehtid ääigi táásán meid tiättunaddelmân kyeskee oosij peeleeest.

Äšši lii valmâštállum virgepargon riehtiministeriöst. Virgevalmâštállâm ohtâvuodâst lii savâstállum asâttâsnubástusâin sämitiggijn.

2 Kuávdááh iävtuttâsah

2.1 Iävtukkâsluvättállâm já iävtukkâsucâmuš (5 a já 5 b §)

Asâttâsân iävtuttuvvojeh lasettemnáál uđđâ ceehih iävtukkâsluvättâlmist já iävtukkâsucâmušâst.

Sämitiggelaavâ 40 c §:n láá lasettum vääldih adeliđ riehtiministeriö asâttâssâin täärhib njuolgâdusâid meid sämitige vaaljâi iävtukkâsucâmušâst já iävtukkâsluvättâlmist. Iävtukkâsluvättâlmist lii ovdeláá asâttum sämitiggelaavâ 27 a §:st, mii laavâ nubástuttem ohtâvuodâst komettui, já iävtukkâsucâmušâst laavâ 27 §:st.

Iävtukkâsluvättâlmân kyeskee uđđâ 5 a §:st asâttuuččij iävtukkâsluvättállâm siskáldâsâin já tast, et moh tiäđuid iävtukkâsâin iävtukkâsluvättâlmân merkkejuuččii. Cekki västidičij mudoi komettum

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

sämitiggelaavâ 27 a §, mut toos ličij lasettum mainâšume máhđulâšvuodâst kevttiđ iävtukkâs aalmugtiätuvuáhádâhân merkkejum noomâ lasseen iävtukkâs sämmilii noomâ.

Iävtukkâsucâmušân kyeskee 5 b § ličij ollásávt uudâs, mut västidičij iänáážin sämitiggelaavâ 27 § oovdeb njuolgâdusâid. Iärrun ovdebân ličij tot, et ceehist mainâšuuččij nomâlávt, et iävtukkâsucâmušân puávtáččij táárbu miel merkkiđ meid iävtukkâs sämmilii noomâ já ovdânoomâ uánidum häämist. Asättâsâst ton lasseen vattuuččij, et väljeijejeovtâstus jesâneh kolgáččii merkkiđ peivimere já vuáláčäälliđ iävtukkâsucâmuš sehe merkkiđ toos persovntubdâlduvâidis, ko ovdeláá lii vattum, et iävtukkâsucâmuš kalga ääšimiäldásávt tevdiđ já vuáláčäälliđ. Persovntubdâlduvah liččii vuáđustállum väljeijejeovtâstus jesânij tubdâm várás, já toi almottem lii tattum jo ovdeláá iävtukkâsasättâlmân kyeskee luámáttuvâst.

2.2 Valjâluvâttâlmân ucâluumân vattum lahtoseh (2 §)

Asättâs 2 §:st asâttuvvoo tast, et maid lahtosijd sämitige vaaljâi valjâluvâttâlmân ucâluvvee olmooš kalga lahteđ jieijâs ucâmušân. Koččâmuš lii tagarijn tiäđuin já čielgiittâsâin, moi vuáđuld puáhtá páhudiđ, et ulmust lii sämitiggelaavâ 3 § vuáđuld vuoigâdvuotâ šoddâđ merkkejum valjâluvâttâlmân. Njuolgâdus vuáđuduvá toin naalijn njuolgist sämitiggelaavâ 2 §:st mainâšum valjâluvâttâlmân merkkim kriteráid.

Sämitiggelaavâ 3 § nubástuttui sämitiggelaavâ nubástuttem ohtâvuodâst. Laavâst lii meddâlistum máhđulâšvuotâ ucâluđ valjâluvâttâlmân toin vuáđoin, et olmooš lii taggaar ulmuu maajeeldpuáttee, kote lii merkkejum tuodâr-, mecci- tâi kuálâsteijeelappalâžžân eennâm-, viärukyeddim- tâi jjeiggâkirjeest. Ton lasseen laavâ 3 § lii nubástuttum toi oosij, moh kyeskih vuoigâdvuotân šoddâđ merkkejum valjâluvâttâlmân puárâsub valjâluvâttâllâm vuáđuld. Laavâ nubástuttem maŋa kriiteer tevdim váátá, et aainâs-uv ohtâ ulmuu vanhimijn lii merkkejum tâi lii lamaš merkkejum jienâstemvuoigâdvuodâlâžžân uđđâivemáánu 1. peeivi 2027 tâi tast maŋa uárnejum sämitige vaaljâin.

Asättâs 2 § nubástuttuuččij västidiđ nubástum lahâsaje.

2.3 Valjâid kyeskee tiättunadelem (1 já 4 - 6 §:h)

Asättâsâst asâttuvvoo tast, et moin naalijn sämitige valjâid lohtâseijee aašijd kalga tiedettiđ. Njuolgâdusah kyeskih tiedeetmân vaaljâi aalgâtmist, valjâluvâttâlmân ucâluumist já valjâluvâttâlmist meddâlistmist sehe valjâlâvdikode čujottâsâst (1 §), valjâluvâttâlmist (4 §), iävtukkâsluvâttâlmist (5 §) sehe vaaljâi tooimâtmist já valjâpeeivi jienâstmist (6 §). Tááláá ääigi asättâs váátá tiedettiđ aavisist maangâin valjâid lohtâseijee aašijn.

Tááláá ääigi haldáttáhlaavâ (434/2003) miäldásâš tiättunadelem já kulluuttem tábáhtuvá vuosâsajasávt virgeomâhá viermisiiđoin almostuvvee almottâsâiguin. Asáttâs tiättunaddelmân kyeskee njuolgâdusah láá puárasmâm iäge västid tááláá almoslahâasâtem. Aavisalmottâsâin šaddeh sämitiigán paijeelmiäráliih koloh, ige tággáár tiättunadelemvyehi veltihánnáá taan ääigi juuvsâ tuárvi pyereest tiättunadelem čuosáttâhhân lejee ulmuid. Haldáttáhlaavâ njuolgâdusah kolgâččii leđe vuolgâsaijeen meid sämitige valjâid kyeskee aasij tiättunaddelmist. Ton keežild iävtuttuvvojeh nubástuttemnáál asáttâs tiättunaddelmân kyeskee njuolgâdusah toin naalijn, et tiättunaddelmist nuávdittuuččij haldáttáhlaahâ.

Keevâtlávt nubástus uáivildičij tom, et valjâid lohtâseijee aasijn tiedettuuččij puátteevuođâst vuosâsaajeest sämitige viermisiiđoin haldáttáhlaavâ kullutmân kyeskee njuolgâdusâid nuávditmáin. Haldáttáhlaavâ miäldásávt puávtáččij táárbu mielđ vaattâđ almostittid meid ovdâmerkkân aavisalmottâsâid.

Ton lasseen iävtuttuvvoo, et vaaljâi aalgâtmist, valjâluvâttálmân ucâluumist já valjâluvâttálmist meddâlistmist sehe valjâlvâdikode čujottâsâst kolgâččij tiedettiđ tooleeb ko tááláá, majemustáá valjâive munedeijee porgemáánu 15 peeivi. Nubástus suijân ličij tot, et sämitiggelaavâ nubástus ohtâvuodâst valjâluvâttálmân ucâlum várás asáttum meriäigi toledui.

Valjâluvâttállâm uáinimnáál tolâmân kyeskee 4 § 2 moomeent meddâlistuuččij, tondiet ko västideijee njuolgâdus lii lasettum sämitiggelaahân.

3 Kuávdááh vaiguttâsah

Tiättunaddelmân kyeskee njuolgâdusâi peividem tovâččij máhđulâžžân sirduđ ienáážin sämitige viermisiiđoin tábáhtuvvee tiättunaddelmân. Tot puávtáččij kepidiđ ucánjáhháá sämitige vaaljâin šaddee koloid já paijeelmiärálii pargo. Árvuštállâm mielđ viermisiiđoin almostuvvee almottâsah tááláá jukseh aalmugvievâ pyerebeht ko aavisijn almostittum almottâs. Keevâtlávt viermisiiđoin almostuvvee almottâs ličij kuhheeb uáinimnáál ko aavisalmottâs ige tiäđu finnim sorjoččii ovdâmerkkân aavis tiilámist. Aavisalmottâsâid puávtáččij ain-uv kevttiđ iššeen, jis tot onnuuččij taarbâšlâžžân. Sämitiigán já ton toimâorgaanâid heiviittuvvoo jo mudoi-uv iärásij lasseen haldáttáhlaahâ. Toin naalijn iävtuttum nubástusah hámmejeheh sämitige valjâid kyeskee njuolgâdusâid siämmáá hámásâžžân ko almoslahâasâtem, mii mudoi heiviittuvvoo sämitiigán.

Árvuštállâm mielđ haldáttáhlaavâ tiättunaddelmân kyeskee njuolgâdusah västideh almoli tiätusyejasáttâs vátamušâid (HE 239/2018 vp, s. 23-26).

Eres oosij tááhust lävtuttum nubástusah liččii iánáážin teknisiih já njuolgâdusâid tievâsmitteeh, já laidiiččii asâttâs västidiđ nubástum sämitiggelaavâ. Árvuštállâm miel nubástusâin iä eres oosij tááhust lah kuávdááh vaiguttâsah.

4 Vuáimán šoddâm

lävtuttâs miel asâttâs šadda vuáimán 11.6.2026.